

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

20 14 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Напрямок підготовки

6.030401 Правознавство

Галузь знань 0304 Право

Гуманітарний інститут

2014-2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ О. Б. Жильцов

_____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Напрямок підготовки

6.030401 Правознавство

Галузь знань 0304 Право

Гуманітарний інститут

2014-2015

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.
Заступник директора Гуманітарного інституту з навчальної роботи

_____ Єременко О. В.

Робоча програма Основи наукових досліджень для студентів за напрямом підготовки 6.030401 Правознавство, галузі знань 0304 Право 0303, 2014 року – 25 с.

Розробники: **Терентьєва Наталія Олександрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка;

Фруктова Яна Станіславівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від. “3” вересня 2014 року № 2

Завідувач кафедри Чернуха Н.М.

_____ (Чернуха Н.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту за напрямом підготовки (спеціальністю) 6.030401 Правознавство, галузі знань 0304 Право 0303

Протокол від. “ _____ ” _____ 20__ року № _____

“ _____ ” _____ 20__ року Вчений секретар _____ (Т.Л. Видайчук)

(підпис) (прізвище та ініціали)

© КУБГ, 2014 рік

© _____, 2014 рік

УДК 001(073)

ББК 72р211

Основи наукових досліджень. Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 25 с.

Укладачі:

Терентьєва Наталія Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка;

Фруктова Яна Станіславівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Рецензенти:

Коханко Оксана Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Національного педагогічного університету імені Бориса Грінченка.

Стеблецький Анатолій Леонідович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

ББК 72р211

© Київський університет
імені Бориса Грінченка, 2014 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Логіка і методи проведення наукового дослідження</i>	8
<i>Змістовий модуль II. Особливості проведення студентського наукового дослідження у вищій школі.</i>	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи наукових досліджень». . .	10
V. Плани семінарських занять.	11
VI. Завдання для самостійної роботи.	13
Карта самостійної роботи студента.	15
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)	16
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	18
IX. Методи навчання.	21
X. Методичне забезпечення курсу	21
XI. Питання для самоперевірки.	22
XII. Рекомендована література	
Основна.	23
Додаткова.	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Основи наукових досліджень» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії та історії педагогіки на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для напрямів підготовки «Реклама та зв'язки з громадкістю» денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи наукових досліджень», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Основи наукових досліджень» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки *завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації*, зокрема: опанування системою знань про типи досліджень, логіку, основні елементи, етапи, методи наукових та науково-педагогічних досліджень.

Мета вивчення курсу: розкрити закономірності проведення наукових та соціальних досліджень, методіку проведення, аналізу та обробки результатів, сформувані у студентів цілісну систему знань про науково-дослідну роботу.

Завдання курсу:

- сформувані в студентів цілісну систему знань про наукові дослідження, особливості їх проведення;
- забезпечити оволодіння студентами основами методології та методіки соціального дослідження;
- надати уявлення про різноманіття методів організації та проведення наукових та соціальних досліджень;
- забезпечити оволодіння майбутніми фахівцями вміннями здійснювати науково-пошукову діяльність, розвивати свій творчий потенціал;
- розкрити специфічні ознаки, притаманні проведенню наукових досліджень у вищій школі;
- формувати у майбутніх педагогів цілісну наукову картину світу, професійний світогляд.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на *засвоєнні знань* із таких

питань: логіка та методи наукового дослідження.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема підготовка наукової статті, складання тез, анотацій до наукової статті, підготовка схеми курсового дослідження.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички:**

1. Обрати (пропонувати, формулювати) тему наукового дослідження.
2. Формулювати об'єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу дослідження.
3. Підбирати комплекс оптимальних методів для здійснення дослідження.
4. Користуватися методами соціометрії, математичного аналізу для обробки результатів дослідження.
5. Здійснювати наукове дослідження у вигляді курсової роботи.
6. Опрацьовувати наукову літературу щодо методів наукових досліджень та здійснювати дослідження серед своїх колег-студентів із використанням окремих методів наукових досліджень: анкетування, тестування, вивчення продуктів діяльності.
7. Готувати наукові повідомлення, писати наукові статті.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., з них: 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – індивідуальна робота, 36 год. – самостійна робота, 4 год. – модульний контроль.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: логіка та методи наукового дослідження, основні етапи науково-педагогічного дослідження, його особливості.

<p>Курс: підготовка (бакалаврів, магістрів, підвищення кваліфікації)</p>	<p>Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень</p>	<p>Характеристика навчальної дисципліни</p>
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>4 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>72 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>4 години</i></p>	<p>Шифр та галузь знань <i>0304 Право</i></p> <p>Шифр та назва напрямку: <i>6.030401 Правознавство</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1</p> <p>Семестри: 1.</p> <p>Аудиторні заняття: 32 <i>годин, з них:</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>16 годин</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>12 годин</i></p> <p>Індивідуальна робота: <i>4 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>36 годин</i></p> <p>Модульний контроль: <i>4 години</i></p> <p>Вид контролю: ПМК (залік).</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивід. робота	Самост.робота	Модульн. контроль
Змістовий модуль I								
ЛОГІКА І МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ								
1.	Вступ. Загальна характеристика наукових досліджень	16	7	4	2	1	8	1
2.	Методи наукових досліджень	18	9	4	4	1	8	1
Разом		34	16	8	6	2	16	2
Змістовий модуль II.								
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ								
3.	Наукова робота студентів. Підготовка кваліфікаційної роботи	20	9	4	4	1	10	1
4.	Особливості написання наукових статей та тез	18	7	4	2	1	10	1
Разом		38	16	8	6	2	20	2
Разом за навчальним планом		72	36	16	12	4	36	4

III. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ЛОГІКА І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Лекція 1, 2. ВСТУП. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (4 год.)

Вступ. Наукові дослідження: суть, особливості. Фундаментальні і прикладні наукові дослідження. Характерні риси та критерії ефективності наукових досліджень. Вимоги до результатів наукових досліджень. Стратегія оновлення освіти. Типи досліджень. Характеристика соціологічних досліджень. Теоретичні основи та проблематика сучасних соціологічних досліджень. Дослідницькі проблеми. Джерела та умови дослідницьких пошуків.

Основні поняття теми: наукові дослідження, фундаментальні дослідження, неоднозначність протікання дослідження, неповторність, об'єктивні висновки, суспільна активність, достовірність, наукова об'єктивність, доступність висновків, наукові дослідження, психолого-педагогічні дослідження, методологічні проблеми, теоретичні проблеми, прикладні проблеми.

Семінар 1. Логіка та методологія наукового дослідження (2 год.)

Лекція 3, 4. МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (4 год.)

Методологія: суть, рівні. Компоненти методологічних рівнів.

Принципи досліджень. Логічна структура досліджень. Основні елементи дослідження. Етапи дослідження. Аналіз і оформлення результатів дослідження. Методи організації досліджень. Методи наукових досліджень: методи вивчення науково-теоретичних джерел; методи вивчення соціологічних процесів в природних умовах; в спеціально змінених умовах; теоретичні методи дослідження; методи обробки результатів дослідження. Вимір в соціології, вимірні шкали.

Основні поняття теми: методологія, методологічні основи, проблема дослідження, об'єкт дослідження, предмет дослідження, мета дослідження, гіпотеза дослідження, завдання дослідження, наукові дослідження, соціологічних дослідження, методологічні проблеми, теоретичні проблеми, прикладні проблеми.

Семінар 2, 3 Методи наукових досліджень (4 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Лекція 5, 6. НАУКОВА РОБОТА СТУДЕНТІВ. ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (4 год.)

Наукова робота студентів – важливий чинник ефективності професійної підготовки фахівців з вищою освітою. Системність в організації науково-дослідницької роботи студентів. Форми і види, методи організації науково-дослідницької роботи студентів. Загальна характеристика курсової роботи. Керівництво курсовою роботою. Вимоги до змісту та оформлення. Підготовка до захисту і захист курсової роботи. Особливості оцінювання.

Основні поняття теми: аудиторна робота, індивідуальна робота, науково-дослідницька робота, наукова проблемна група, науково-практична конференція, науковий пошук, курсова робота, кваліфікаційна робота, дипломна робота, магістерська робота.

Семінар 4, 5. Особливості підготовки кваліфікаційної роботи (4 год.).

Лекція 7, 8. ОСОБЛИВОСТІ НАПИСАННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ ТА ТЕЗ. (4 год.)

Вимоги до написання тез наукових конференцій та статей, до фахових видань, затверджених переліками ДАК України.

Основні поняття теми: фахові видання, Державна атестаційна комісія України, постановка проблеми, курсова робота, етапи виконання, понятійно-категоріальний апарат, рецензування, актуальність теми, об'єкт, предмет, мета, завдання, методи, організація та проведення дослідження, теоретичне та практичне значення, структура.

Семінар 6. Вимоги до написання тез наукових конференцій та статей (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи наукових досліджень»

Разом **72 год.**: лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 36 год., модульний контроль – 4 год., підсумковий контроль ПМК.

Тиждень				
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Логіка і методика проведення наукових досліджень		Особливості проведення студентського наукового дослідження у вищій школі	
Кількість балів за модуль	77		77	
Лекції	4 год. (2 бали)	4 год.(2 бали)	4 год. (2 бали)	4 год. (2 бали)
Семінари	2 год. (11балів)	4 год. (22бали)	4 год. (22бал)	2.год. (11бал)
Теми лекцій	Вступ. Загальна характеристика наукових досліджень	Методи наукових досліджень	Наукова робота студентів Підготовка курсової роботи	Особливості написання наукових статей та тез
Семінари	1	2,3	4,5	6
Теми семінарських занять	Логіка та методологія наукового дослідження	Методи наукових досліджень	Особливості підготовки курсової роботи	Вимоги до написання тез наукових конференцій та статей
Самост. робота	5	5+5	5+5	5
ІНДЗ	30 балів			
Поточний контроль	25+25 балів			
Підсумковий контроль	ПМК			

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I ЛОГІКА І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ *Семінар 1*

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Наукові дослідження: сутність та особливості.

2. Методологія наукового дослідження. Рівні методології та їх компоненти.

Співвідношення методології, теорії і практики.

3. Принципи організації досліджень, їх сутність та особливості.

4. Характерні риси наукового дослідження та критерії ефективності наукових досліджень. Вимоги до наукового дослідження.

5. Логічна структура наукового дослідження. Основні етапи наукового дослідження.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Навчальна дискусія.

Рекомендована література

Основна: [1-7] Додаткова: [2] [3] [4] [7] [8]

Семінар 2,3.

Тема: Методи наукових досліджень (4 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Методи вивчення науково-теоретичних джерел: конспектування, реферування, анотування, цитування та ін.

2. Методи вивчення досліджуваного процесу в природних умовах: спостереження, бесіда, анкетування, тестування, інтерв'ювання та ін.

3. Методи вивчення досліджуваного процесу в спеціально змінених умовах: експеримент, метод перевірки достовірності результатів дослідження.

4. Теоретичні методи: порівняльно-історичний аналіз, індукція, дедукція, моделювання та ін.

5. Методи обробки результатів дослідження: методи якісного аналізу, методи кількісного аналізу.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Навчальна дискусія.

Рекомендована література

Основна: [1-7] Додаткова: [2] [3] [4] [7] [8]

Змістовий модуль II

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Семінар 4,5.

**Тема: Організація наукової роботи студентів у вищих навчальних закладах.
Особливості підготовки курсової роботи (4 год.)**

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Характеристика кваліфікаційних робіт.
2. Вимоги до змісту та оформлення кваліфікаційних робіт.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Підсумковий модульний контроль.

Рекомендована література

Основна: [2] [3] Додаткова: [2] [3]

Семінар 6.

Тема: Вимоги до написання тез наукових конференцій та статей (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Форми і види організації науково-дослідницької роботи студентів
2. Характеристика тез наукових конференцій та статей.
3. Вимоги до місту та оформлення тез наукових конференцій та статей.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Навчальна дискусія.

Рекомендована література

Основна: [1] [2] [3] [4]

Додаткова: [3-6]

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

ЛОГІКА ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Вступ. Загальна характеристика наукового дослідження (8 год.)

1. Підготуйте такі теоретичні питання: Наукового дослідження. Види наукових досліджень. Характерні риси наукового дослідження. Критерії ефективності наукових досліджень. Вимоги до результатів наукового дослідження. Типи досліджень. Загальна характеристика соціологічних досліджень. Специфіка соціологічних досліджень. Теоретичні основи та проблематика сучасних соціологічних досліджень. Методологічні, теоретичні та прикладні проблеми досліджень.

2. Виокремити та проаналізуйте спільні та відмінні риси між психологічними та соціологічними дослідженнями (порівняльна таблиця).

3. Складіть перелік наукових установ України та світу, які розробляють проблеми відповідно до вашого напрямку підготовки.

4. На основі аналізу тематики авторефератів дисертацій та публікацій у фахових виданнях складіть перелік (не менше 10) актуальних соціологічних проблем сьогодення.

5. Проаналізуйте наукове дослідження відповідно до напрямку підготовки на дотримання таких вимог: сучасність та актуальність обраної теми, наукова новизна, теоретична і практична значущість, наукова об'єктивність та достовірність, доступність висновків і рекомендацій для використання їх в практичній діяльності та для подальших наукових досліджень.

Тема 2. Методи наукових досліджень (теоретичні та емпіричні)(8 год.)

1. Підготуйте такі теоретичні питання: Методологія: суть, ознаки. Рівні методології, компоненти методологічних рівнів. Принципи науково-педагогічного та філологічного дослідження. Логічна структура наукового дослідження, основні етапи. Методи організації досліджень. Методи вивчення науково-теоретичних джерел: конспектування, реферування, анотування, цитування та ін. Методи вивчення педагогічного процесу в природних умовах: спостереження, бесіда, анкетування, тестування, інтерв'ювання та ін. Методи вивчення соціологічних процесів в спеціально змінених умовах: експеримент, метод перевірки достовірності результатів дослідження. Теоретичні методи: порівняльно-історичний аналіз, індукція, дедукція, моделювання та ін. Методи обробки результатів дослідження: методи якісного аналізу, методи кількісного аналізу. Методологія філологічних досліджень. Специфіка методів.

2. Здійсніть критичний аналіз відбору (наукове обґрунтування, відповідність темі, меті, завданням, сучасному рівню розвитку методології, вимогам та принципам тощо) методів дослідження у роботах сучасних науковців (відповідно фаху).

3. Оберіть тему наукового дослідження, окресліть етапи та елементи. Тематика може бути як психолого-педагогічного, так і фахового напрямку. До обраної тематики дослідження доберіть методи дослідження. Обґрунтуйте вибір кожного методу.

4. Укладіть питання бесіди з відомим науковцем(відповідно до фаху)

5. Підготуйте анкету, проведіть опитування(24 респонденти), здійсніть статистичний аналіз отриманих результатів

Змістовий модуль II.
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 3. Підготовка кваліфікаційних робіт (10 год.)

1. Згідно з вимогами, підготуйте Вступ до курсової роботи з обраної чи запропонованої теми.
2. Складіть список наукових джерел з теми курсової роботи.

Тема 4. Особливості написання наукових статей та тез (10 год.)

1. Складіть перелік студентських, всеукраїнських, міжнародних конференцій (відповідно до фаху), окресліть їх проблематику, тематику секційних засідань, термін проведення, умови участі.
2. Підготуйте анотації на наукові статті (не менше 5-ти).
3. Проаналізуйте відповідність змісту та структури наукових статей та тез вимогам ДАК України.
4. Згідно з вимогами підготуйте виступ до курсової роботи з обраної чи запропонованої теми.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (семестр)
Змістовий модуль I ЛОГІКА І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ			
Тема 1. Загальна характеристика наукових досліджень	Семінарське заняття, ПМК	5	3
Тема 2. Методологія соціології Методи наукових досліджень	Семінарське заняття, ПМК	5+5	3
Змістовий модуль II. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ			
Тема 3. Наукова робота студентів. Підготовка курсової роботи	Семінарське заняття, ПМК	5+5	3
Тема 4. Особливості написання наукових статей та тез	Семінарське заняття, ПМК	5	3
Разом: 36 год.	Разом: 30 балів		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконанням студентом ІНЗД, прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Основи наукових досліджень» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань з навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ розробка наукового апарату дослідження – **30 балів**.

Індивідуальна науково-дослідна робота

Орієнтовна структура ІНДЗ – вступ (тема дослідження, обґрунтування актуальності, об'єкт та предмет дослідження, його мета та завдання, гіпотеза дослідження, методи дослідження), основна частина (аналіз літератури з даної проблеми – 8 – 10 друк. сторінок А-4), список літературних джерел з теми дослідження (не менше 30 джерел).

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5 балів
2.	Складання плану	3 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	2 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	7 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3 бали
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	19-24	Добре
Середній	11-18	Задовільно
Низький	0- 10	Незадовільно

Тематика наукових публікацій з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» обирається студентами самостійно.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень».

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО

КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Основи наукових досліджень» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій та семінарів	14
2.	Семінарські заняття	48
3.	Самостійна робота	30
4.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
5.	Модульний контроль	50
6.	<i>Підсумковий рейтинговий бал</i>	172
7.	<i>Іспит</i>	40

$K = 172 : 60 = 2,8$ (+ 40) (K – коефіцієнт перерахунку набраної студентом кількості балів у 60-бальну систему).

Розрахунок балів подано з урахуванням можливості студенту взяти участь в обговоренні визначених програмою питань семінарських занять з навчальної дисципліни не менше ніж 80 % із запрограмованих навчальних занять.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою,

	передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу. Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проєктів»). У таблиці 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам під час вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень».

Таблиця 8.4

Розподіл балів, що присвоюються студентам

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ (семінари, самостійна робота)				ІНДЗ	Самостійна робота	Модульний контроль	Іспит
ЗМ 1		ЗМ 2					
Т1	Т 2	Т3	Т 4				
11	20	20	11	30	30	50	40

Разом: 172 бали + 40 балів = 212

Коефіцієнт розрахунку: $212 : 100 = 2,12$

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких

ВИМОГ:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю, екзаменаційні білети).

XI. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Суть наукового дослідження, особливості, характерні риси.

2. Критерії ефективності, вимоги до результатів наукових досліджень.
3. Фундаментальні і прикладні наукові дослідження: загальна характеристика.
4. Стратегія оновлення освіти.
5. Психолого-педагогічні дослідження: характеристика, особливості, умови проведення.
6. Філологічні дослідження: характеристика, особливості, умови проведення.
7. Комплексний характер дослідження педагогічних явищ.
8. Етапи та основні елементи науково-педагогічного дослідження.
9. Теоретичні основи та проблематики сучасних психолого-педагогічних та філологічних досліджень.
10. Методологія педагогіки: суть, рівні.
11. Компоненти методологічних рівнів.
12. Аналіз і оформлення результатів дослідження.
13. Методи організації дослідження.
14. Методи наукових досліджень. Класифікація. Характеристика методів.
15. Місце науково-дослідницької роботи в системі професійної підготовки.
16. Форми та види організації науково-дослідницької роботи студентів.
17. Методи науково-дослідницької роботи.
18. Суть тестових методів дослідження.
19. Особливості написання наукових статей та тез.
20. Вимоги до написання курсових, дипломних, магістерських робіт.

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Введение в научное исследование по педагогике: учебн. пособие для студентов пед. ин-тов / [Бабанский Ю.К., Журавлев В.И., Розов В.К. и др]; под ред.В.И. Журавлева. – М.: Просвещение, 1988. – 230 с.
2. *Загвязинский В.И., Атаханов Р.* Методология и методы психолого-педагогического исследования: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 208 с.
3. *Кузьмінський А.І.* Педагогіка вищої школи. – К., 2005.
4. *Мазур О. В.* Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищих навч. заклад. філол. спец. / О. В. Мазур, О. В. Подвойська, С. В. Радецька. — Вінниця : Нова Книга, 2013. — 120 с.
1. *Мартиненко С.М., Москаленко А.М.* Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін. Навчально-методичний посібник. – К., 2007.
2. *Пилипчук М.І., Григор'єв А.С.* Основи наукових досліджень: Підручник. Затверджено МОН. - К., 2007.
3. *Романчиков В.І.* Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.
4. *Філіпенко А.С.* Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 208 с.
5. Педагогика высшей школы. Учебно-методическое пособие. – Казань: Изд-во Казанского университета, 1985. – 191 с.
6. *Скалкова Я. и коллектив.* Методология и методы педагогического исследования: пер. с чешск. – М.: Педагогика, 1989. – (Зарубежная школа и педагогика). – 224 с.
7. *Скаткин М.Н.* Методология и методика педагогических исследований: (В помощь начинающему исследователю). – М.: Педагогика, 1986.–152с

Додаткова:

1. *Колесников О.В.* Основи наукових досліджень. 2-ге вид. випр.. та доп. Навч. посіб.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
2. *Цехмістрова Г.С.* Основи наукових досліджень. - Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
3. *Белухин Д.А.* Становление профессионала и рождение профессионализма. Учебное пособие. – М., 2006. – 128 с.
4. *Болонська декларація* // www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
5. *Герасимов И.Г.* Структура научного исследования: филос. анализ познавательной деятельности в науке). – М.: Мысль, 1985. – 215 с.
6. Загальні відомості про вищу освіту в Україні // www.mon.gov.ua/education/higher/higher

Робоча програма навчального курсу

«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Укладач:

Фруктова Яна Станіславівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Основи наукових досліджень. Програма навчальної дисципліни / Укладач Я.С. Фруктова – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 25 с.